

Opinie Arbeidsmarkt

Vast contract of flex, iedereen verdient sociale zekerheid

In ons sociaal stelsel is een vaste baan nog steeds de norm. Dit maakt werkenden onnodig afhankelijk van hun werkgever, stelt Roos Wouters.

Roos Wouters 11 mei 2022, 01:00

Op 1 mei werd de Dag van de Arbeid gevierd. Reden voor een feestje was er niet. De vakbond is vrijwel dood, de politiek verla en ondertussen worden werkenden aan hun lot overgelaten. De kloof tussen mensen met en zonder sociale zekerheid groeit en politiek en polder reageren te traag op het feit dat moderne kenniswerkers echt andere behoeften hebben dan traditionele arbeiders. Op 11 mei, de dag van de Modern Werkenden, roept de Werkvereniging politiek en polder dan ook op om werkenden te bevrijden uit de starre arbeidsverhoudingen.

Steeds minder werkenden herkennen zich in de standpunten van de politiek en vakbond. Het politieke landschap was nog nooit zo versnipperd en het aantal vakbondsleden neemt snel af.

Advertentie van Albert Heijn Beter eten
Meer dan 1000 boeren investeren in duurzame technieken

Goed nieuws voor werkgevers zou je zeggen. Toch houdt VNO-NCW de macht van de vakbond krampachtig in stand omdat een akkoord tussen werkgevers- en werknemersverenigingen op draagvlak kon rekenen. En draagvlak betekent rust; rust op de werkvloer, de arbeidsmarkt en bij polder en politiek.

Rustig is het niet. Terwijl de sociale partners er vijftien jaar over deden om tot een pensioenakkoord te komen en het maar niet lukt de arbeidsmarkt in balans te brengen, is de groep werkenden die gebruikmaakt van het zekerheidsstelsel, verder gekrompen. En hoe minder mensen aan het stelsel bijdragen, hoe sneller onze sociale zekerheid verdwijnt.

Op vrijdag ontslagen, op maandag terug als zelfstandige

Hebben mensen geen behoefte meer aan sociale zekerheid en solidariteit? We horen regelmatig dat werkgevers liefst zo min mogelijk mensen in dienst nemen om onder hun zorglast uit te komen. Werknemers worden massaal op vrijdag ontslagen om maandag als zelfstandigen terug te keren. Dat is afschuwelijk.

Maar, anders dan de berichtgeving ons doet geloven, is het aantal schijnzelfstandigen minuscuul vergeleken met het aantal mensen dat vrijwillig voor zichzelf begint. En ook het veelgehoorde argument dat mensen freelancer worden om zo min mogelijk belasting te betalen, wordt door vrijwel ieder onderzoek ontkracht.

Mensen ontvluchten het sociaal stelsel niet omdat ze minder solidair zijn. Ze stappen eruit omdat ze overspannen van hun werk worden. Het percentage mensen met werkgerelateerde stress neemt al jaren toe. In 2020 hadden 1,2 miljoen Nederlanders burn-outklachten. Vooral werknemers ervaren werkstress (34 procent, 2020).

De belangrijkste oorzaak van werkstress is een gebrek aan autonomie. Hoe minder inspraak en regelruimte mensen in hun werk ervaren, hoe hoger de werkstress. Freelancers geven aan meer autonomie en minder stress te ervaren, slechts 8,8 procent (2021). Het groeiend micromanagement bij werkgevers, niet zelden ingegeven door wet- en regelgeving bedoeld om de arbeidsmarkt in balans te brengen, zorgt ervoor dat steeds meer mensen eieren voor hun geld kiezen. Liever meer autonomie ten koste van zekerheid, dan overgeleverd worden aan de werkgever.

Als kanaries in een kolenmijn

Toch blijven politiek en polder zich hartstochtelijk vastklampen aan het vaste contract als toegangspoort tot een hypotheek en sociale zekerheid.

Dit maakt werkenden onnodig afhankelijk van hun werkgever. Doe

je niet wat deze wil, dan kun je een vast contract met bijbehorende zekerheden op je buik schrijven.

De mensen die tegenwoordig voor zichzelf beginnen zijn dan ook eerder hiërarchische of bureaucratische vluchtelingen. Het zijn de kanaries die de verstikkende kolenmijn ontvluchten. En neem het ze eens kwalijk. Liever dat, dan overspannen op de bank belanden met de zekerheid terug te moeten keren naar de baan die ze ziek maakt.

Kanaries in een kolenmijn stikken als eerste wanneer het zuurstofgehalte daalt. Juist op de kanaries zouden de sociale partners moeten letten. Zij geven aan dat het zuurstofgehalte op de arbeidsmarkt keldert. Het is niet de kanarie die hiervoor zorgt, het is hun eigen arbeidsmarktbeleid.

Zekerheden die met werkenden meebewegen

Uit onderzoek van de Werkvereniging blijkt dat werkenden sociale zekerheid en solidariteit willen. Een vangnet om op terug te vallen. En zuurstof in de vorm van autonomie, regelruimte en contractvorm-neutrale zekerheden. Zekerheden die met hen meebewegen, ook als ze afscheid van een werkgever nemen of andersom. Dat maakt ze wendbaar en weerbaar ongeacht de contractvorm. Precies dit is het doel waarvoor de Werkvereniging is opgericht.

Koppel de opbouw van arbeidsongeschiktheid, opleidingsbudget en pensioen aan de werkende zelf. Zo dragen werkgevers bij aan deze collectieve zekerheden, ongeacht de contractvorm. Iedereen heeft een burgerservicenummer waarop precies wordt bijgehouden hoeveel iemand verdient. Koppel de premie die werkgevers betalen aan dit BSN en stort het automatisch in het daarvoor gekozen fonds.

Voor werkenden die gelukkig zijn met hun vaste dienstverband verandert er niks. Maar ook werkenden zonder vast contract krijgen zo toegang tot de sociale zekerheden waaraan iedereen ook weer bijdraagt.

Bevrijd uit de gouden kooi

Juist nu er een schreeuwend tekort is aan arbeidskrachten, is de tijd rijp om de opbouw van zekerheden niet alleen aan de vaste baan te koppelen maar aan het hebben van werk. Iedereen die werkt, krijgt dan toegang tot het opbouwen van sociale zekerheden die met hen meebewegen. Biedt een werkgever te weinig ademruimte, dan kunnen werkenden met en zonder vast contract uitvliegen zonder zekerheden te verliezen. Zo bevrijd je werkenden uit hun gouden kooi en werkgevers van hun starre zorglast en wordt iedereen op de arbeidsmarkt wendbaar en weerbaar.

Steeds meer organisaties steunen het plan om de opbouw van sociale zekerheden contractvorm-neutraal te maken. Er is al een marktpartij die wij ondersteunen bij het ontwikkelen van een alternatief sociaal stelsel. Hierbij krijgen werkenden bestaanszekerheid in plaats van baan zekerheid.

Geef alle werkenden sociale zekerheden die met hen meebewegen en je zult zien dat er genoeg draagvlak voor solidariteit en sociale zekerheid ontstaat. Zowel onder traditionele als modern werkenden.

Lees ook:

'Zzp'ers zijn een blijvertje en verdienen vertegenwoordiging'

Werkgevers en vakbonden zijn sterk vertegenwoordigd in de Sociaal-Economische Raad (Ser). Maar de positie van zelfstandig ondernemers kan er nog wel wat sterker. Daar moet Cristel van de Ven van het Netwerk Zelfstandig Ondernemers voor gaan zorgen.

Eind 2019 zat nog altijd bijna een miljoen werknemers zonder pensioenopbouw

'Zorgelijk', noemt vakbond VCP de nieuwste cijfers over het aantal werknemers dat niet spaart voor een aanvullend pensioen. De bond werkt aan een aanvalsplan om die groep te verkleinen.

Ochtend nieuwsbrief

Schrijf u in en ontvang iedere ochtend een overzicht met de belangrijkste stukken uit de krant.

MEER OVER WERK POLITIEK ECONOMIE, BUSINESS EN FINANCIËN WERKVERENIGING
BSN CRISTEL VAN DE VEN DAG VAN DE ARBEID MODERN WERKENDEN ROOS WOUTERS

opinie

Net binnen

MEER >

Commentaar Toespraak Poetin

'Heilige oorlog' van Poetin doet het ergste vrez

[Liveblog Oorlog in Oekraïne](#)

Zelenski prijst 'bovenmenselijke kracht' Oekraïense troepen

[Westelijke Jordaanoever](#)

Al Jazeera-journaliste Shireen Abu Akleh doodgeschoten door Israëlische militairen

[Opvang](#)

Tientallen asielzoekers Ter Apel slapen noodgedwongen in aanmeldcentrum COA

[Sociale media](#)

Elon Musk wil Twitterverbod van Donald Trump terugdraaien

Column
Abdelkader Benali

De arbeider van nu kan een trap onder zijn kont krijgen

Best gelezen

[MEER >](#)

1 **'Poetin heeft deze oorlog alleen maar nodig om aan de macht te blijven'**

2 **Coronavaccinatie zorgt voor minder doodgeboren kinderen**

Colu
Sylvain Ep

Verliest steun? Wafgere

[MEER OPINIE](#) ▾

Wilt u iets delen met Trouw?

Tip hier onze journalisten

Algemeen

[Over ons](#)
[Contact met Trouw](#)
[Privacystatement](#)
[Abonnementsvoorwaarden](#)
[Gebruiksvoorwaarden](#)
[Cookiebeleid](#)
[Cookie-instellingen](#)
[Auteursrecht](#)
[Colofon](#)

Service

[Klantenservice](#)
[Mijn account](#)
[Vakantieservice](#)
[Adverteren](#)
[Losse verkoop](#)

Meer Trouw

[Abonneren](#)
[Nieuwsbrieven](#)
[Digitale krant](#)
[Webwinkel](#)
[RSS-feeds](#)
[Facebook](#)
[Twitter](#)
[Android apps](#)
[iOS apps](#)

Navigeer

[Columnisten](#)
[Recensies](#)
[Archief](#)

Op alle verhalen van Trouw rust uiteraard copyright.

Wil je tekst overnemen of een video(fragment), foto of illustratie gebruiken, mail dan naar copyright@trouw.nl.

© 2022 DPG Media B.V. - alle rechten voorbehouden